

Competències i potencialitats del projecte de compostatge a primària

Us imagineu que a través del cucs podem treballar amb els nostres alumnes el desplegament de bona part del currículum d'una manera interdisciplinària?

El cicle de la matèria en un espai urbà:

D'on ve el que mengem? Com ens estem alimentant? En analitzar el compostatge com un pas més de la cadena de producció i consum els infants prendran un paper actiu i crític en el consum d'aliments a nivell individual i col·lectiu. Fer-se càrrec del procés de compostatge fa que els infants s'apropiïn de la gestió dels residus orgànics a nivell de barri i els fa reflexionar sobre si el nostre consum s'adequa a un circuit curt. Es posaran en valor els beneficis del compostatge.. Podem reflexionar sobre els aliments de temporada i de proximitat i sobre els circuits que segueixen els aliments des del camp fins a casa i després als punts de compostatge. . Què conforma les nostres restes orgàniques? Com s'alimenta el meu barri? En entendre els processos que tenen lloc a la matèria orgànica durant el compostatge es pot reflexionar sobre quines característiques tenen les restes orgàniques abans i després de ser compostades. A través per exemple de la percepció del fàstic. Quina olor fa en cada moment? Quin aspecte té? Què és brutícia i què no?

La dimensió comunicativa

Faran un seguiment del compostatge i informaran de manera periòdica al tècnic del vermicompostatge i als grups de consum sobre l'evolució del punt de compostatge, apropiant-se de vocabulari propi del camp del compostatge, de l'alimentació, de la gestió de residus, dels circuits de consum, etc

Érem i serem...cucs de terra

NUSOS

La dimensió social i ciutadana

És un projecte que dóna resposta a la circularització local dels residus i suposa la participació de l'escola en una acció comunitària de barri. L'alumnat esdevé protagonista actiu d'una acció local amb transformació global davant l'emergència climàtica. Posa en valor la vivència del potencial transformador de la comunitat.

L'alumnat tindrà un paper actiu al barri i en la comunitat. Tot comunicant els beneficis del compostatge en general i al barri en concret. Es posarà en valor la importància de prendre una actitud participativa, coneixent les entitats del barri que hi participen, i la importància del treball en col·lectiu.

L'aprenentatge científic

Facilita el coneixement del cicle de la matèria orgànica. Es centra l'estudi en l'ecosistema edàfic com a model d'ecosistema a partir del qual es poden comprendre fenòmens com la descomposició i la biodiversitat associada al compostatge.

Fer el seguiment del procés de compostatge combinant textos amb intervencions matemàtiques: seguiment del volum i pes dels residus, seguiment de la temperatura, etc.

L'expressió artística i visual

descriure el procés de compostatge amb llenguatge visual: estudi i descripció de la situació del compostatge en el pati, la descripció visual de l'estructura del compostador, dibuixos i expressions artístiques que facilitin la comprensió de les formes de vida del sòl, o fotografies que reflecteixin els canvis en la matèria orgànica al llarg del procés de compostatge.

Art i ciència combinades en el quadern de camp

A continuació detallem les potencialitats del projecte en relació a les competències i dimensions del currículum de primària.

Érem i serem...cucs de terra

NUSOS

1.1. DIMENSÍO MÓN ACTUAL

Potencial:	
COMPETÈNCIA 1: <i>Plantejar-se preguntes sobre el medi, utilitzar estratègies de cerca de dades i analitzar resultats per trobar respostes.</i>	D'on ve el què mengem? A on va el que llencem? Té alguna utilitat?
COMPETÈNCIA 2: <i>Interpretar el present a partir de l'anàlisi dels canvis i continuïtats al llarg del temps, per comprendre la societat en què vivim.</i>	Coneixement del cicle de la matèria orgànica, com a procés, i quin paper podem jugar les persones com a veïnat: consumidores i gestores de residus.
COMPETÈNCIA 3: <i>Interpretar l'espai a partir dels elements del territori i de les seves representacions per situar-s'hi i desplaçar-s'hi.</i>	S'analitzarà l'origen dels aliments a nivell de territori, d'on ve el que mengem?
COMPETÈNCIA 4: <i>Analitzar paisatges i ecosistemes tenint en compte els factors socials i naturals que els configuren, per valorar les actuacions que els afecten.</i>	S'ubicarà el barri i districte com a unitats on es desenvolupen el consum i ciclatge de les restes orgàniques. Es centra l'estudi en l'ecosistema edàfic com a model d'ecosistema a partir del qual es poden comprendre fenòmens com la descomposició, la biodiversitat associada al compostatge.
COMPETÈNCIA 5: <i>Valorar problemes socials rellevants interpretant-ne les causes i les conseqüències per plantejar propostes de futur.</i>	Es quantifica el volum de matèria orgànica i la seva composició. Es treballa el concepte de malbaratament alimentari. Què mengem? Què llencem?

1.2. DIMENSÍO SALUT I EQUILIBRI PERSONAL

Érem i serem...cucs de terra

COMPETÈNCIA 6: <i>Adoptar hàbits sobre alimentació, activitat física i descans amb coneixements científics, per aconseguir el benestar físic.</i>	Participar en un projecte de compostatge a nivell de barri permet que els infants es qüestionin quina part de la seva alimentació pot anar a parar al procés de compostatge. Què conforma les nostres restes orgàniques? Com s'alimenta el meu barri?
COMPETÈNCIA 7: <i>Prendre consciència del propi cos, de les emocions i sentiments propis i aliens, per aconseguir l'equilibri emocional i afavorir la convivència.</i>	
COMPETÈNCIA 8: <i>Prendre decisions sobre higiene i salut amb coneixements científics per a la prevenció i guariment de malalties</i>	En entendre els processos que tenen lloc a la matèria orgànica durant el compostatge es pot reflexionar sobre quines característiques tenen les restes orgàniques abans i després de ser compostades. A través per exemple de la percepció del fàstic. Quina olor fa en cada moment? Quin aspecte té? Què és brutícia i què no?

1.3. DIMENSIÓ TECNOLOGIA I VIDA QUOTIDIANA

COMPETÈNCIA 9: <i>Utilitzar materials de manera eficient amb coneixements científics i criteris tecnològics, per resoldre situacions quotidianes.</i>	En acompanyar el procés de compostatge seria interessant fer el seguiment dels materials i tècniques més adients.
COMPETÈNCIA 10: <i>Dissenyar màquines simples i utilitzar aparells de la vida quotidiana de forma segura i eficient.</i>	L'estructura i materials han de garantir un bon aïllament, tenir un volum suficient, assegurar la sortida de lixiviats, aireació, etc. El grup escolar pot participar en el disseny i millora d'aquesta estructura.

1.4. DIMENSIÓ CIUTADANIA

<p>COMPETÈNCIA 11: Adoptar hàbits sobre l'adquisició i ús de béns i serveis, amb coneixements científics i socials per esdevenir un consumidor responsable.</p>	<p>Fer-se càrrec del procés de compostatge fa que els infants s'apropiïn de la gestió dels residus orgànics a nivell de barri i ens fa reflexionar sobre si el nostre consum s'adequa a un circuit curt. D'on ve el que mengem? Com ens estem alimentant? Els nostres aliments afavoreixen el compostatge? Ens fa reflexionar sobre els aliments de temporada i de proximitat i sobre els circuits que segueixen els aliments des del camp fins a casa i després als punts de compostatge.</p>
<p>COMPETÈNCIA 12: Participar en la vida col·lectiva a partir de valors democràtics, per millorar la convivència i per afavorir un entorn més just i solidari</p>	<p>El fet que el compostatge s'hagi plantejat a nivell col·lectiu i no individual ens porta a reflexionar sobre els beneficis de fer-ho d'aquesta manera però també ens obliga a pensar quina és la millor manera d'organitzar-se. Es tracta d'un projecte que dóna resposta a la circularització local dels residus i suposa la participació en una acció comunitària, de barri. Els grups participants esdevenen protagonistes actius d'una acció local amb transformació global davant l'emergència climàtica.</p>
<p>COMPETÈNCIA 13: Valorar el sistema democràtic partint del coneixement dels sistemes polítics per esdevenir futurs ciutadans crítics</p>	<p>Els grups participants poden jugar un paper actiu en la presa de decisions, des del punt de vista dels infants.</p>

2. ÀMBIT LINGÜÍSTIC

2.1. DIMENSIÓ COMUNICACIÓ ORAL

Érem i serem...cucs de terra

NUSOS

COMPETÈNCIA 1: <i>Comprendre textos orals de la vida quotidiana, dels mitjans de comunicació i escolars.</i>	
COMPETÈNCIA 2: <i>Produir textos orals de tipologia diversa adequats a la situació comunicativa.</i>	L'alumnat s'anirà apropiant del llenguatge tècnic associat al projecte i el portarà a la pràctica en comunicar el procés i els resultats a l'entorn comunitari.
COMPETÈNCIA 3: <i>Interactuar oralment d'acord amb la situació comunicativa, utilitzant estratègies conversacionals.</i>	Aquest projecte afavorirà les converses en grup tot apropiant-se de vocabulari propi del camp del compostatge, de l'alimentació, de la gestió de residus, dels circuits de consum, etc.

2.2. DIMENSIÓ COMPENSIÓ LECTORA

COMPETÈNCIA 4: <i>Llegir amb fluïdesa per comprendre textos de la vida quotidiana, dels mitjans de comunicació i escolars en diferents formats i suports.</i>	
COMPETÈNCIA 5: <i>Aplicar estratègies de comprensió per obtenir informació, interpretar i valorar el contingut d'acord amb la tipologia i la complexitat del text i el propòsit de la lectura.</i>	
COMPETÈNCIA 6: <i>Utilitzar, per comprendre un text, l'estructura i el format de cada gènere textual i el component semàntic de les paraules i de les estructures morfosintàctiques més habituals.</i>	
COMPETÈNCIA 7: <i>Aplicar estratègies de cerca i gestió de la informació per adquirir coneixement propi.</i>	

2.3. DIMENSIÓ EXPRESSIÓ ESCRITA

COMPETÈNCIA 8: <i>Planificar l'escrit d'acord amb la situació comunicativa i el destinatari.</i>	Seria molt interessant aprofitar el recurs del quadern de camp per fer el seguiment del procés de compostatge.
COMPETÈNCIA 9: <i>Produir textos de tipologies diverses amb un lèxic i estructura que s'adeqüin al tipus de text, a les intencions i al destinatari.</i>	Els grup classe pot assumir la responsabilitat de fer un seguiment del compostatge i informar de manera periòdica al tècnic i als grups de consum sobre l'evolució del punt de compostatge.
COMPETÈNCIA 10: <i>Revisar el text per millorar-lo i tenir cura de la seva presentació formal en funció de la situació comunicativa.</i>	

2.4. DIMENSIÓ LITERÀRIA

COMPETÈNCIA 11: <i>Llegir fragments i obres i conèixer alguns autors i autores significatius de la literatura catalana, castellana i universal.</i>	
COMPETÈNCIA 12: <i>Crear textos amb recursos literaris per expressar sentiments, realitats i ficcions.</i>	

2.5. DIMENSIÓ PLURILINGÜE I INTERCULTURAL

COMPETÈNCIA 13: <i>Ser conscient de la pertinença a la comunitat lingüística i cultural catalana i mostrar interès per l'ús de la llengua catalana.</i>	
COMPETÈNCIA 14: <i>Conèixer i valorar la diversitat lingüística i cultural de Catalunya, de l'Estat espanyol, d'Europa i del món.</i>	

3. ÀMBIT MATEMÀTIC

3.1. DIMENSIÓ RESOLUCIÓ DE PROBLEMES

COMPETÈNCIA 1: <i>Traduir un problema a una representació matemàtica i emprar conceptes, eines i estratègies matemàtiques per resoldre'l.</i>	En el mateix quadern de camp es poden combinar textos amb intervencions matemàtiques: seguiment del volum i pes dels residus, seguiment de la temperatura, etc.
COMPETÈNCIA 2: <i>Donar i comprovar la solució d'un problema d'acord amb les preguntes plantejades</i>	
COMPETÈNCIA 3: <i>Fer preguntes i generar problemes de caire matemàtic</i>	

3.2. DIMENSIÓ RAONAMENT I PROVA

COMPETÈNCIA 4: <i>Fer conjectures matemàtiques adients en situacions quotidianes i comprovar-les</i>	Es pot fer un seguiment des de casa sobre el pes del menjar que entra a casa i el pes dels residus que ens surten.
--	--

COMPETÈNCIA 5: Argumentar les afirmacions i els processos matemàtics realitzats en contextos propers	Es poden treballar termes estadístics: mitjana, percentatges, representacions gràfiques.
--	--

3.3. DIMENSIÓ CONNEXIONS

COMPETÈNCIA 6: Establir relacions entre diferents conceptes, així com entre els diversos significats d'un mateix concepte	
COMPETÈNCIA 7: Identificar les matemàtiques implicades en situacions quotidianes i escolars i cercar situacions que es puguin relacionar amb idees matemàtiques concretes	Relacionar el consum i el compostatge a través de mesures matemàtiques.

3.4. DIMENSIÓ COMUNICACIÓ I REPRESENTACIÓ

COMPETÈNCIA 8: Expressar idees i processos matemàtics de manera comprensible tot emprant el llenguatge verbal (oral i escrit).	Seria interessant fer un seguiment de dades matemàtiques del procés de compostatge: quantitat de matèria orgànica que entra a la setmana i quantitat de compost que en surt, per finalment fer una anàlisi i interpretació de les dades que surten.
COMPETÈNCIA 9: Usar les diverses representacions dels conceptes i relacions per expressar matemàticament una situació.	Per exposar els resultats es pot introduir l'ús de gràfiques i percentatges.
COMPETÈNCIA 10: Usar les eines tecnològiques amb criteri, de forma ajustada a la situació, i interpretar les representacions matemàtiques que ofereixen	

4. ÀMBIT ARTÍSTIC

4.1. DIMENSIÓ PERCEPCIÓ, COMPREENSIÓ I VALORACIÓ

<i>COMPETÈNCIA 1: Mostrar hàbits de percepció conscient de la realitat visual i sonora de l'entorn natural i cultural .</i>	L'ús d'un quadern de camp pot servir per descriure el procés de compostatge amb llenguatge visual: estudi i descripció de la situació del compostatge en el pati, a descripció visual de l'estructura del compostador. Seguiment en fotografies dels canvis en la matèria orgànica al llarg del procés de compostatge. Dibuix i estudi del cos dels cucs de terra lligat a la seva funcionalitat.
<i>COMPETÈNCIA 2: Utilitzar elements bàsics dels llenguatges visual, corporal i musical i estratègies per comprendre i apreciar les produccions artístiques.</i>	
<i>COMPETÈNCIA 3: Comprendre i valorar elements significatius del patrimoni artístic proper, de Catalunya i d'arreu</i>	
<i>COMPETÈNCIA 4: Comprendre i valorar elements significatius de la contemporaneïtat artística.</i>	

4.2. DIMENSIÓ INTERPRETACIÓ I PRODUCCIÓ

<i>COMPETÈNCIA 5: Emprar elements bàsics del llenguatge visual amb tècniques i eines artístiques per expressar-se i comunicar-se.</i>	Es pot expressar el circuit de producció, consum i gestió de residus dels nostres aliments a través d'imatges, esquemes i vídeos explicatius, aprofitant el llenguatge artístic per divulgar el projecte.
<i>COMPETÈNCIA 6: Interpretar música vocal i instrumental amb els elements i recursos bàsics del llenguatge musical.</i>	

COMPETÈNCIA 7: Emprar els elements i recursos bàsics del llenguatge escènic per expressar-se, interpretar i comunicar-se.	
---	--

4.3. DIMENSIÓ IMAGINACIÓ I CREATIVITAT

COMPETÈNCIA 8: Improvisar i crear amb els elements i recursos bàsics dels diferents llenguatges artístics.	Es pot fer un estudi de la composició de la matèria orgànica. De què estan fetes les nostres restes orgàniques? Com canvien d'aspecte el llarg del procés de compostatge?
COMPETÈNCIA 9: Dissenyar i realitzar projectes i produccions artístiques multidisciplinàries.	Podem explicar aquest projecte des del punt de vista dels infants. A través de tècniques de vídeo i animació podem preparar un material per parlar de les preguntes que aborda aquest projecte de cara a la ciutadania: Parlem de com són les nostres restes orgàniques? De què estan fetes? D'on ve el que mengem? A on va? Que li passa a les nostres restes orgàniques? Quins canvis patiran i quin profit poden tenir en ser compostades?

5. ÀMBIT DE L'EDUCACIÓ FÍSICA

5.1. DIMENSIÓ ACTIVITAT FÍSICA

COMPETÈNCIA 1: Resoldre situacions motrius de forma eficaç en la pràctica d'activitats físiques.	
COMPETÈNCIA 2: Prendre consciència dels límits i les possibilitats del propi cos en la realització d'activitats físiques.	Podem construir una unitat de compostatge i valorar en quins moments necessitem ajuda per part de persones adultes.

	Podem carregar les nostres restes orgàniques. Quant pesa el que mengem? I el que llencem?
--	---

5.2. DIMENSIÓ HÀBITS SALUDABLES

<i>COMPETÈNCIA 3: Mostrar hàbits saludables en la pràctica d'activitats físiques i en la vida quotidiana</i>	Podem reflexionar sobre la nostra alimentació, fent un seguiment de què mengem i què llencem a les restes orgàniques. Quina relació hi ha entre els aliments que consumim i les restes orgàniques que generem? Aquesta reflexió anirà lligada a les variants que poden afectar el procés de compostatge: la relació entre restes vegetals i animals, el desequilibri que pot suposar un excés de carn o de fregit o una manca de restes vegetals i producte fresc.
<i>COMPETÈNCIA 4: Valorar la pràctica habitual de l'activitat física com a factor beneficiós per a la salut</i>	

5.3. DIMENSIÓ EXPRESSIÓ I COMUNICACIÓ CORPORAL

<i>COMPETÈNCIA 5: Comunicar vivències, emocions i idees utilitzant els recursos expressius del propi cos.</i>	En fer un seguiment del procés de consum i compostatge podem reflexionar sobre com podem millorar el consum i l'alimentació a casa, de manera que ens farem càrrec de la nostra salut lligada a la millora del medi ambient.
<i>COMPETÈNCIA 6: Prendre part en activitats col·lectives d'expressió i comunicació corporal per afavorir la relació amb els altres.</i>	Es pot fer un treball de reflexió en petits grups, en què es promogui la conversa i participació de tothom.

5.4. DIMENSIÓ JOC MOTOR I TEMPS DE LLEURE

COMPETÈNCIA 7: <i>Participar en el joc col·lectiu de manera activa mostrant-se respectuós amb les normes i els companys.</i>	
COMPETÈNCIA 8: <i>Practicar activitat física vinculada a l'entorn com una forma d'ocupació del temps de lleure.</i>	

6. ÀMBIT D'EDUCACIÓ EN VALORS

6.1. DIMENSIÓ PERSONAL

COMPETÈNCIA 1: <i>Actuar amb autonomia en la presa de decisions i assumir la responsabilitat dels propis actes.</i>	El fet de fer-se càrrec de la gestió dels residus orgànics com a consumidores ens fa prendre un paper actiu i crític al voltant del nostre consum i dels residus que generem.
COMPETÈNCIA 2: <i>Desenvolupar habilitats per fer front als canvis i a les dificultats i per assolir un benestar personal.</i>	En aquest procés de participació i reflexió podem treballar com prendre una actitud positiva i constructiva, com ho estem fent? Com ho podem millorar? Quin serà el següent pas a fer?
COMPETÈNCIA 3: <i>Qüestionar-se i usar l'argumentació per superar prejudicis i consolidar el pensament propi</i>	La conversa pot prendre un paper important a l'hora de fer seguiment del projecte. De manera que es poden adquirir habilitats per tal de comunicar adequadament com vivim el consum a casa i el compostatge a nivell de barri.

6.2. DIMENSIÓ INTERPERSONAL

COMPETÈNCIA 4: <i>Mostrar actituds de respecte actiu envers les persones, les seves idees, opcions, creences i les cultures que les conformen.</i>	S'haurà de compartir diferents models de consum i d'alimentació, assumint també diferents graus de participació per part de les famílies.
COMPETÈNCIA 5: <i>Aplicar el diàleg com a eina d'entesa i participació en les relacions entre les persones.</i>	Es promourà la participació tractant de que tothom pugui participar fins a on es senti còmode. Els infants participants

	escoltaran les aportacions de les companyes i compartiran també les seves vivències.
COMPETÈNCIA 6: <i>Adoptar hàbits d'aprenentatge cooperatiu que promoguin el compromís personal i les actituds de convivència.</i>	En entendre el compostatge com una activitat col·lectiva s'assumeix la identitat de col·lectiu que forma part del veïnat. S'analitza també com està organitzat el veïnat en termes de consum i gestió del compostatge.

6.3. COMPETÈNCIES DIMENSIÓ SOCIAL

COMPETÈNCIA 7: <i>Analitzar l'entorn amb criteris ètics per cercar solucions alternatives als problemes.</i>	En analitzar el compostatge com un pas més de la cadena de producció i consum els infants prendran un paper actiu i crític en el consum d'aliments a nivell individual i col·lectiu. Es posarà en valor els beneficis del compostatge.
COMPETÈNCIA 8: <i>Mostrar actituds de servei i de compromís social, especialment davant de les situacions d'injustícia.</i>	Es posarà en valor la importància de prendre una actitud participativa i la importància del treball en col·lectiu.

Érem i serem...cucs de terra

NUSOS